

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Novissima Polyantha, In Libros XX. Dispartita

Dominicus

Francofurti, 1613

Desperatio

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97211](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97211)

Desperatio.

DEFINITIO: ET ETYMOLOG.

Desperatio, Graece ἀποθυμία, id est, in animi morbo, despero di-
citur. Et autem desperatio est agnoscere sine ulla rerum expecta-
tione meliorem se. Cic. lib. 4. Tuscul. quasi.

Desperatio est, quando ex falsa existimatione propter peccata,
desperat de bonis, quae omisit, desperat de Dei misericordia, cre-
ditur non posse sibi parcere, vel in gratiam reci-

Desperatio non importat solam priuationem spei, sed recessum a
desiderata propter impossibilitatem exitimatam. B. Thom. sec.
2. q. 102. art. 4. Heb. Anach. a verbo Anach, morbo desperato
dicitur. Iudeus, homo miser, mortalis, desperatis malis affli-
ctus, et ad mortem adductus.

SENTENTIAE BIBLICAE.

Desperatio quod periculosa sit desperatio. 2. Reg. 1.
Desperatio nonquam iam vitra vitam. Job. 7.
Desperatio quod reueri possit de tenebris ad lucem circumspice-
re. Ierem. 31.
Desperatio infernum descendit omnia mea, putasne
desperat? Ierem. 17.
Quis est auri habitus spem meam. 19.
Quae est dolor meus perpetuus & plaga mea desperabilis
mea. Ierem. 15.
Desperatio est flagra tua, pessima plaga tua. 30.
Desperatio est plangam & ululabo, quia desperata est plaga eius.
Desperatio penam multiplicat.
Desperatio Cain ad Dominum: Maior est iniquitas mea, quam vt
desperat. Gen.
Desperatio cum in profundum venerit peccatorum contemnit: sed
desperatio cum iniquitate & opprobrio. Prov. 18.
Desperatio desperat, nequaquam faciam: adamau quippe alie-
ni. Ierem. 17.
Desperatio post cogitationes nostras ibimus, & vnusquisque
desperat cordis sui mali faciemus. Idem. ibid.
Desperatio semetipsum tradiderunt in pudicitia in operatio-
ne. Ierem. 17.

Penam aggrauat.

Desperatio hominis dicitur domum Israel: Sic locuti estis, dicen-
tes: Nos non desinimus, & peccata nostra super nos sunt, & in ipsis
desperamus: quomodo ergo vitare poterimus? Ez. 33.

PARIVM SENTENTIAE.

Desperatio, Petrus negavit. In Petro demonstratur quemque
desperat, non de se despicere, in Iarone nullum impium debere
desperat. Timeat ergo bonus, ne peccat per super-
bia. Aug. in lib. de
Desperat: Iudam traditorem non scelus, quod commi-
sit, sed quod desperat: desperatio fecit penitus interire. lib. de Ser.
Desperatio augemus peccata, propositus est poenitentiae
desperatio ne sperando augemus, datus est dies mortis incertus.

Desperatio certa mors est. Amb. super Luc. lib. 2.

Desperatio hominida est anima. Aug. in Psal. 50.

Desperatio, nemo veterum coniciis peccatorum praemia di-

Desperatio, nouit Dominus mutare sententiam, si tu noueris
desperat. Ierem. 18.

Desperatio virtutis fecit, qui desperat de adiutorio Dei. Amb. su-

Desperatio curat ianua nobis desperatio claudit, spes ape-

Desperatio praebet ingressum. Iud. 1. de sum. bono.

Desperatio, vnumquemque enim Deus de suo fine, non de vita

Desperatio hominis finis querendus est: quoniam Deus non respicit

Desperatio vixerimus: sed quales circa finem vitae fuerimus. sibi-

Desperatio, flagitium aliquod mors est animae, sed desperare est

Desperatio descendere. Ibidem.

Desperatio omnibus iuda, & infeliciores exitiis, quem non pec-

Desperatio ad Dominum, sed desperatio traxit ad laqueum. Leo

Desperatio declinare culpam, secunda, non desperare veniam:

Desperatio in aeternum punit, qui apud verum iudicem ad poeni-

Desperatio autem sunt aspera & difficilia, quaeunque sunt in

Desperatio, non dubitavit, in aperta campum veniam, si iti-

nerantibus nihil desperationis occurrat. V. ser. Episc. in quodam
sermone.
Desperatio est ad vitae statum vel virtutum reditum fracta spei
gubernatio. Vitor.

POETICAE SENTENTIAE.

Quid Pont. 2.
Confugit interdum templi violator ad aratro,
Nec perere offensi nuntius horret opem.
Sen. Med.

Qui nihil potest sperare, desperet nihil.
Quid 2. Pont. 2.

Qui rapitur satis, quid praeter fata requirit?
Porrigit ad spina, duratq; iuxta manus.
Accipitrem metuens pennis repidantibus ales,
Aude in humano se fessis venire sinu.
Nec se sicuro dubitat committere telto,
Quae fugit insectos terra cerna caues.
Quid 3. Pont. 7.

Proximus huc gradus est bene desperare salutem.
Seq. semel vera fuisse perisse fide.

PHILOSOPHICAE SENTENTIAE.

Desperatio cum cippi maximo & exitiali sit malo, qui ea affe-
ctus est, cum acerba & grauis omnibus & reipubl. minime toleran-
da. ex orat. 1. contra Aristoph.
Desperatio omnis seipsum proicit, etiam quam consilio & ra-
tione tenere liceat salutem, & praeter omnium expectationem fit, si
forte in columis seruetur. Quis igitur sana mente praeditus seipsum,
aut patrie commoda isti commiserit? quis non pro viribus fugerit,
aut cum procul summouerit? ne quis in talem vel inuitus incidat,
Ex orat. 1. contra Aristoph.

Neque vos confertatis animis esse oportet, praesertim cum scia-
tis, desperationem neque praesentibus rebus conducere, & vobis in-
dignam esse. Ex 49. Troam.

APOPHTHEGMATA.

Leonidas, Ephorus dicitibus ad Leonidam, quod ad Thermopy-
las proficiscens, paucos secum educeret: Nimirum ad hoc, inquit,
negotium, ad quod proficiscimur. Indicans, satis multos educi ad
moriendum in bello: satis enim perire paucos, quam multos. Plur.
Anonymus: cuidam, qui laborans ab oculis exierat in bellum,
cum nonnulli dicerent: Quo vadis ad istum affectus modum; aut
quid facturus? Veni, inquit, aliud, certe hostis gladium hebetabo.
Plur.

Pompeius, rebus infeliciores gestis aduersus Caesarem, & ad sum-
mam desperationem redactus, in tentorium venit atronito similis,
nec aliam vocem emisit, quam hanc, εὐχὴ εἰς μάχην ἔσθω. Ergo in
castra, sumptaque veste praesenti fortunae accommodata, clam pro-
fugit. Plur.

SIMILITVDINES.

Chrysothomi, sicut infirmus, donec medioeriter habet aliquam
passionem & sperat se posse curari, seruat se a nocuis ecis: si autem
intellexerit, insanabilem se iam esse, iam non parcat: Sic & homo, do-
nec medioeriter peccat, sperat salutem, quantumcunque potest, ob-
seruat se a malo: si autem grauius peccando experit desperare, iam
nihil dubitat facere, quasi qui iam peccatis suis vincit iudicium Dei.
In c. 21. Matth. hom. 40.

Sicut subdito oleo, minuitur lumen lucernae: Sic sibi male con-
fiscus, consideratione operum suorum malorum se confundit, & in-
fidelitati suae addit adhuc diffidentiam. In Matth. 24. Hom. 53.

Non est pernitiosum in praelio vulnerari, sed post vulnus acce-
ptum desperatione curandi medelam viceri denegare. Nullus se de-
mergit, naue fluctibus semel mersa, ac totum onus perditum desit
nauigare: sed rursus ad maria, nudusque festinat, rursus immensa
peruolat freta, & iterato felicis cursu casus prioris damna com-
pensat: sepe & iam athletas videmus post frequentes lapsus, & de-
tractationes plurimas coronari. Militem quoque scimus post fugas
multas virum fortem fuisse, & vicisse victores. Ipsi. 21. ad Entrop.

Vi qui se subducit malis, non criminationem ineretur, sed coro-
nam pro meretur: Ita qui violenta morte, seu laqueo, seu aliis modis
viam abruptit, hunc haudquaquam aequum fuerit in crimen vo-
cari: iuxta vestram sententiam. In epist. ad Galatas.

Non vides, medicos, si de salute egrotantis diffidant, non iam cu-
rante: dicunt enim, quod maluerit infirmitati dari, quod non vlti-
miorum suscipit morbus curam: artis enim industriam mo. bi ma-
litia vincit. Haec dicunt, qui de egroti salute desperant. Si vero sa-
nitas expectatur, omnia faciunt egroti, salubres afferunt medi-
cinas. Pari modo, si quis peccatis desperando cesserit, quasi non su-
perbit poenitentii salus, se maius in malum stimulat. De poenitent.
serm. 6.

Sicut si imperitus agricola, vbi plantauit vitem, primo illo anno
diligenter curat & fodit, secundo vero ac tertio fructum se perce-
pturum speret: idque nisi obuenerit, desperans, quarto iam anno,
quo laborum suorum praemia percipere poterat, curam vitis omit-

tar: Ita interdum is, cui persistendo persuadere poteramus desperatione nostra profusus eliditur. Hom. 6. de diuersis. Thriners, qui in summo rerum periculo, omnem liberationis spem abiicit. Deum cum malo duce comparat, qui militis oblectatur interitu, aut exercitum in praecipitum collocat. In apoph. 50.

ADAGIA.

Actum est. *in regibus.*
Proverbialiter etiam his verbis homie desperationem significamus. *Es ist auch! Es ist geschehen.*
Nullus sum. *ad in equi, und in equi.*
Hoc referenda etiam ille comicorum Hyperbole: *Occidi, Perij: quibus desperationem, aut ingens malum significamus.*
Perierunt bona: *legere xald.* Ex Epistola Hippocratis ad Lacedaemonios de occisu ducis *Mindart.*
Vtuo erit, cum rem male cessisse desperabundis significamus.
Pinus in minorem. *in vobis regem.*
Vbi quis funditus radicitusq; perit, ita et nullo pacto restitui possit. *picca ritu perditus dicitur.*
Ad restum res rediit.
Significatur hoc adagio summa rerum desperatio. *Ter. in Pbor. Opera tua ad restum mihi quidem res redij: plurissime.*
Suspendio deligenda arbor. *Plin.*
In re debentur indigna, neg. Nullo pacto toleranda, veteres arborem suspendio deligendam esse dicebant. *Es solte sich ciner selbst erwehren.*
Ad porcellum da mihi mutuo tres drachmas. *eis xogidov mi vov dicitur regis ad reges.*
Decebatur ab eo qui mori decrevisset.
A quinque scopulis desilire in fluctus. *eis vovri dicitur deo vovri vovri.*
Vt sperari potest ab his, qui iam impatientes malorum, mittuntur semet in quodvis potius malum praecipit aturos, quam ut perpetuantur. *Es solte ciner che in den Aheim springen.*
Omnibus armis praediisq; destitutum.
Quos desperabundum, atq; animi auxilio, praesidiisq; destitutum hominem significabimus, apposite utemur *Serjua Homericis, qui est Huid. O.*
Tovris vovri vovri de re vovri vovri vovri.
Et clypeo simul & galea nudatus, & hasta.
Phoenicium desperatio. *Quoniam in vovri.*
Dici solent, vbi desperatis rebus ad extrema consilia veniuntur.
Tenuis spes. *Vovri vovri vovri.*
Spem incertam in vovri amq; post a frigidam rememq; vocant.

BIBLICA EXEMPLA.

Desperationis exempla: Cain, *Gen. 4. v. 13. 14.* Israelita, *Exod. 14. in Achitophel. 2. Sam. 17. 23.* Elias, *1. Reg. 19. 4.* quatuor Leprosi, *2. Reg. 7. 4.* Saul, *1. Paralip. 10. 4.* Sauls Armiger, *v. 5.* Iudas, *Marth. 27. 5.* Cuius carceris, *Act. 16. 27.* Desperatio cauenda, *2. Cor. 2. 7.*

HISTORICA EXEMPLA.

Namavini à Pub. Scipione Africano longa obsidione defatigati, cum intolerabiles pacis conditiones praescriberet, desperatis rebus, ultimo sese praelio accingunt: fatius ducentes pro patria fortiter occumbere, quam per ignitiam deditos, vt oues, iugulari. *See bellie. lib. 9. Enn. 5.*
Saguntum Hispaniarum oppidum, iuxta flumem Hiberum, societate foederisq; coniunctum cum Romanis, longa Pœnorum obsidione fameq; eo redactum est: vt ciues extracto in foro igni, quicquid erat pretiosarum rerum, in eum conicerent; ac postremo se suosq; liberos eodem praecipitarent, ne venirent in hostium manus. Inde prouerbium, *Saguntina fames*, *Erasim Adagijs ex Livio, Val. Max. & Cic. Phil.*
P. Licinius Crassus, profectus contra Aristonicum Eumienis filium, in eo praelio profugato exercitu, ipse ne in hostium manus veniret, baculo barbari satellitis, equum ducentis, oculum petens, eum in sui necem prouocauit. *Plin.*
Caius Marius iunior à Sylla, è Mithridatica victoria redeunte, cum toto exercitu fufus, in oppidum Praeneste se recepit. Vbi obfessus, cum nulla effugii pateret rima, veniam desperans, se Pontio Tellefino praebuit iugulandum.
Adrianus Imp. incredibili membrorum omnium cruciatu impulsi, Maltorem quandam barbarum, partim minis, partim pollicitationibus impulsi & coegit, vt eadem sibi inferret: circumscripturque locum sub mamilla, quem Hermogenes medicus demonstrauerat, quo lethaliter percussio, sine dolore exspirauit: *Theat. Zuings. fol. 79.*
Diocletianus & Maximianus Herculei, anno Domini 307. ille Nicomediae, hic vero Mediolani, imperio sese abdicarunt, palam quidem negotiorum molem & senectutem cauantes; amicis, se id ex desperatione facere, quod non possent extinguere Christianorum religionem, confitentes. *Niceph. l. 7. c. 20. Zonar. tomo. 2. Chronis. Vesperanti.*

Detractio.

DEFINITIO: ET ETYMOLOGIA.

DETRACTIO, Graece καταρῆξις, κατὰ τὴν ἰσχυρίαν λέγεται. Dilectus dicitur. Est detractio, denigratio, occulta verba. *sec. B. Thom. secunda. Sec. 9. art. 2.*
Detractio est feminatio mali occulte in proximo, fert autem detractio à contumelia; Quia contumeliam dicitur intendit honori derogare: Detractor vero in obsequio eius famam laedit. *secundum B. Thom. secund. Sec. 9. art. 2.*
Detractio, quae est occulta maledictio ad denigrandum per impositionem falsi, per adductionem mali, per mali occultum, & per deprauationem intentionis: de deficiente, ex leuitate vero est veniale, nisi sit de graui: item cum debitis circumstantiis nullum est peccatum. *sec. Sec. 9. art. 1.*

Hebraei detractorem vocant *Halach-Rachid*, id est lantem. mercator negotiorum suorum & mercium, rum vel distrahendum gratia hinc inde cursitant, per agitatur, ita detractores vndeque rumores coram quoscuque, quos postea in aliorum aures conficiuntur: Detractio omnium pessima supra modum delectatur. *Delatio*. Alio verbo vntur, nempe *Raghal*, detulit, bulando narrat rem alteri, obtractat. Detractor discursare, & aliquid expicari, quod deinde alius inter dum variis verborum circulis & ambagibus exponat nem habet cum *Rachal*, detulit merces, negociatus est coniugatione, *Raghal* explorauit ad defendendum aliorum res vocantur *Raghalim*, *Gen. 42. 9.* vide *Deut. 1. 2. 14. 14. 7. 14. 15. 3.* Detractorem praeterea Hebraei *Machalim*, quasi dicas linguosum, Gall. *Langard*: nam praeterea abutitur in proximo perniciem, *Lafchon* enim Hebraei Ex nominis sui vocis etymo definitionem rei litera detraitori studiofo.

Quomodo autem haec differant, scilicet detractio, derisio, & susurratio. vide infra in *Sufurratio*. Detractio significat tollo, extraho. Terentius: *Accurrunt ferunt hunc. Aliquando significat derogare, vnde detractio dicitur qui famae alienae derogare nituntur.*

SENTENTIAE BIBLICAL.

Diis non detrahes, & principi populi tui non maledices. Non maledices furdo, nec coram ceco prope ostium sed timebis Dominum Deum tuum, quia ego sum. *Leu. 19.*
Quare non timuistis detrahere seruo meo Moyse? *Leu. 24.*
Noli ire cum eis, neque maledicas populo, quia ego sum. *Leu. 24.*
Cum ab eis recessissem, detrahebant mihi. *1. Reg. 19.*
Non loquentur labia mea iniquitatem. *2. Reg. 19.*
Sepulchrum patens guttur eorum, linguis suis, venenum apudum sub labiis eorum. *Psalm. 5. 6.*
Multa sicut labia dolosa, quae loquuntur aduersum vitam. *Psalm. 140.*
Quis est homo, qui vult vitam, diligit dies videlicet. *Psalm. 119.*
Prohibe linguam tuam à malo. *Psalm. 141.*
Dum commouentur pedes mei, super me magna clamor. *Psalm. 142.*
Fili hominum, dentes eorum arma & sagittae, & gladius acutus. *Psalm. 143.*
Domine libera animam meam à labiis iniquis, & à lingua dolosa. *Psalm. 144.*
Acuerunt linguas suas sicut serpentes, venenam abutuntur. *Psalm. 145.*
Sufurro & bilinguis maledictus, multos enim dolos habentes. *Eccles. 10.*
Lingua tertia multos commouit, disperit illos de gremio matris. *Psalm. 146.*
Flagelli plaga liuorem faciat, plaga autem linguae. *Psalm. 147.*
Libera me à lingua coinquata, detractorem, & à lingua dacia, a rege iniquo, & à lingua iniusta. *Eccles. 10.*
Prouisorem ciuitatis ac defensionem gentis suae. *Matth. 23.*
Beati estis cum maledixerit vobis homines, & detraherint malum aduersum vos, merentibus propter me. *Matth. 5.*
Serpentes, genimina viperarum, quomodo figentes in homine? *Matth. 23.*
Malus homo de malo thesauro cordis sui proferet. *Matth. 12.*
De ore tuo te iudico, serue nequam. *Matth. 12.*
Quidam dicebant, bonus est: alii dicebant, peccator. *Matth. 12.*